

ପ୍ରକଳ୍ପ ୨

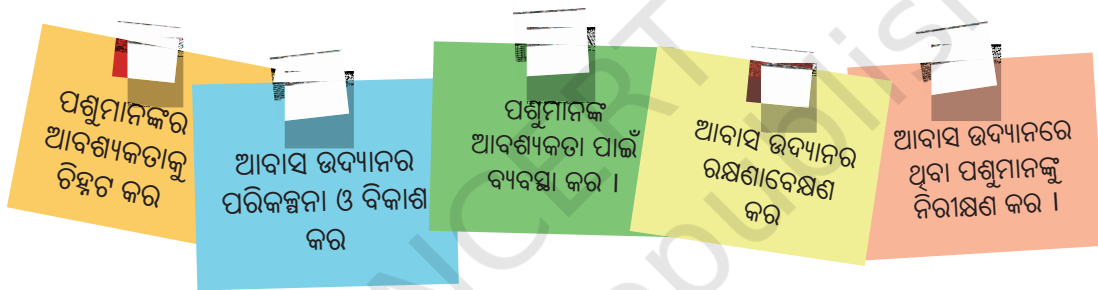
ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ

0785CH02

ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ତୁମକୁ ପଶୁମାନଙ୍କ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ବଞ୍ଚାଇବା ଏବଂ ବୃଦ୍ଧି ହେବା ପାଇଁ କିପରି ଉପଯୁକ୍ତ ପରିସ୍ଥିତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ସେ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣୀ (ପକ୍ଷୀ, ସ୍ତନ୍ୟପାୟୀ ପ୍ରାଣୀ, କୀଟପତଙ୍ଗ, ସରୀସୃପ ଇତ୍ୟାଦି)ଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ, ଜଳ, ଖାଦ୍ୟ ଓ ବାସସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ତୁମେ ନିଜ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏକ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ।

ପ୍ରକଳ୍ପର ଅଂଶବିଶେଷ ଭାବେ, ତୁମେ ସକ୍ଷମ ହେବ

ଚିତ୍ର ୨.୧ - ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଆବାସସ୍ଥଳୀ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ।

ଅନେକ ପ୍ରାଣୀ ମଣିଷ ସହିତ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାବସ୍ଥାନ କରିଥାନ୍ତି (ଚିତ୍ର ୨.୧, ୨.୨ ଏବଂ ୨.୩) । ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ ଏବଂ କୃଷି ପଶୁମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ, କାଉ, ଚଢ଼େଇ, କପୋତ, ପେଚା, ଗୁଡ଼ି, ବାଦୁଡ଼ି, ମାଙ୍କଡ଼, ଲଙ୍ଗୁର, ଅଳିଆ, ମୂଷା, ପ୍ରଜାପତି ଓ ପତଙ୍ଗ ସମେତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ ଆମ ଚାରିପାଖରେ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ମାନବ-ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ପରିବେଶ ସହିତ ଖାପଖୁଆଇ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟସ୍ତ ଜୀବନ ବିତାଉଛନ୍ତି ।

ତୁମେ କେବେ ଚିନ୍ତା କରିଛ କି କୃଷିଜମି ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲକୁ ସହର ଓ ନଗରରେ ବଦଳାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଏହି ପଶୁମାନେ କେଉଁଠି ରହୁଥିଲେ ? ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେଜଣ ମାନବ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ଦ୍ଵାରା ଆଣିଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଖାପଖୁଆଇବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ? ଯେହେତୁ ଗ୍ରାମ, ସହର ଏବଂ ସହରଗୁଡ଼ିକର ବୃଦ୍ଧି ଜାରି ରହିଛି, ପ୍ରାକୃତିକ ବାସସ୍ଥାନ ସଙ୍କୁଚିତ ହେଉଛି । ଯାହା ଅନେକ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଅପରିଚିତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରୁଛି । ଏହି ବାସସ୍ଥଳୀ ନଷ୍ଟ ହେବା ଫଳରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ଏବଂ ତାହା ଜମିରେ ଚିତାବାଘ, ଗଧୁଆ ଏବଂ ଏପରିକି ବାଘ ଦେଖାଯିବା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । କଞ୍ଚନା କର ଯେ ହଠାତ୍ ତୁମ ଘରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ହେବା, ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଆରାମ ହରାଇବା ତୁମକୁ କିପରି ଲାଗିବ । ଏହାହିଁ ଏହି ପଶୁମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବା ଆହ୍ୱାନ ।

ଚିତ୍ର ୨.୨: ଗୋଟିଏ ସହରର ବାରଣ୍ଡାର ଛାତରୁ ଝୁଲୁଥିବା ପକ୍ଷୀଙ୍କ ବସା

ଚିତ୍ର ୨.୩: ସହରର ଜଳାଶୟ କିମ୍ବା ପାର୍କ ନିକଟରେ ଥିବା ତାର ଉପରେ ଧଳା-ଗଳାୟୁକ୍ତ କିଙ୍ଗଫିସର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ ।

ଯେଉଁ ପ୍ରାଣୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଖାପ ଖୁଆଇ ପାରିବେ, ସେମାନେ ଆମ ସହିତ ସହାବସ୍ଥାନ ଜାରି ରଖୁଛନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ କି ଯେଉଁମାନେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅସୁଖ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରୁ ପଛକୁ ହଟିପାରିବେ ନାହିଁ । ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ନିଅ, ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ, ବିଶେଷ କରି କପୋତ । ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାକୃତିକ ବାସସ୍ଥାନରେ ପାହାଡ଼ ଏବଂ ପର୍ବତ ରହିଛି, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ସେମାନେ ସାଧାରଣ ବିଲିଡ଼ଂ ଲେଭ୍ ଉପରେ ବସିଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ଏହାର ବିପରୀତରେ, ଘରୋଇ ଚଢ଼େଇମାନେ ଘନ ଗଛ ଏବଂ ବୁଦାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ସହରର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ଓ ସବୁଜ ସ୍ଥାନ ହ୍ରାସ ପାଇବା ସହିତ, ଚଢ଼େଇ ସଂଖ୍ୟା ଧୀରେଧୀରେ ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଶେଷରେ ସହରାଞ୍ଚଳର ଦୃଶ୍ୟପଟରୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଇନାହାନ୍ତି ।

ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ଓ ଜଳ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଅଧିକତ୍ର, ସେମାନେ ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ଯିବାଆସିବା କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସ୍ଥାନ ଓ ଏକ ନିରାପଦ ଆଶ୍ରୟ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି । ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନେ ବିଶ୍ରାମ କରିପାରିବ ଓ ଶିକାରୀର ଭୟ କିମ୍ବା କଠୋର ପାଣିପାଗ ପରିସ୍ଥିତିର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ନ ଆସି ସେମାନଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଲାଳନପାଳନ କରିପାରିବ । ଏହି ଚାରୋଟି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସ୍ଥାନ, ଆଶ୍ରୟ, ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଜଳ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନର ମୂଳଦୁଆ ଗଠନ କରେ ।

ତଥାପି, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଉଦାହରଣ ସ୍ବରୂପ, ସ୍ଥାନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ବଢ଼େଇ ପିମ୍ପୁଡ଼ିମାନେ ମାତ୍ର କିଛି ବର୍ଗ ସେଣ୍ଟିମିଟର ମଧ୍ୟରେ ଏକ କଲୋନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରିବ । ଯେତେବେଳେ ମାଙ୍କଡ଼ସା ଜାଲ ବୁଣିଥାଏ ଯାହା ନିଜଠାରୁ ବହୁତ ବଡ଼ ହୋଇଥାଏ । ସେହିପରି ଜଳ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଜାପତି ଏବଂ ପିମ୍ପୁଡ଼ିମାନେ ଘାସରୁ ଶିଶିର ବିନ୍ଦୁ ପିଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ପକ୍ଷୀମାନେ ପ୍ରାୟତଃ କାଦୁଅ କିମ୍ବା ଲିଜ୍ ହେଉଥିବା ନଳରୁ ପାଣି ପିଅନ୍ତି । ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଗଣ୍ଡୁଚିମୂଷାମାନେ ଗଛରେ ସୁରକ୍ଷା ପାଆନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ଡିଟିପିଟି ଫ୍ଲାର୍ କଂକ୍ରିଟ୍ ପୃଷ୍ଠକୁ ଆରାମଦାୟକ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି, କାରଣ କିଛି ଶିକାରୀ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ କାନ୍ଧ ଚଢ଼ି ପାରନ୍ତି ।

ମାନବ ବସତି ନିକଟରେ, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଖାଦ୍ୟ ସହଜରେ ଉପଲବ୍ଧ, ଯେଉଁଥିରେ ମାନବ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ, ଫୁଲର ମଧୁ, ପତ୍ର, କୀଟପତଙ୍ଗ ଏବଂ ଛୋଟ ପ୍ରାଣୀ (ଚିତ୍ର ୨.୪) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହାବ୍ୟତୀତ, ପକ୍ଷୀମାନେ ଏଭଳି ଅଞ୍ଚଳରେ ବସା ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀ ଖୋଜି ପାଇଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଦୃଢ଼ ବସା ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଡାଳ, ଶୁଖିଲା ଗଛଲତା ଏବଂ ଘାସ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାନ୍ତି (ଚିତ୍ର ୨.୫) । ନୀଡ଼ର ଆସ୍ତରଣ ପାଇଁ, ଚଢ଼େଇମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ପର କିମ୍ବା ଏପରିକି କାଗଜ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ କାଉମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବସାକୁ ମଜବୁତ କରିବା ପାଇଁ ଧାତୁର ତାର ଏବଂ ରଞ୍ଜୁ ବା ଦଉଡ଼ି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର ୨.୪: କୀଟପତଙ୍ଗ ଗୋଟିଏ ଫୁଲର ମଧୁ ଖାଇଥାଏ, ଏହା ମଧ୍ୟ ପରାସଙ୍ଗମ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ।

ଚିତ୍ର ୨.୫ : ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷୀ ତା 'ର ବସା ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛି ।

ଥରେ ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହୋଇଗଲେ, ଆବାସସ୍ଥଳୀ ମଧ୍ୟ ଆରାମ ଏବଂ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉଦାହରଣ ସ୍ବରୂପ, ବୁଲବୁଲ, କପୋତ ଏବଂ ମୁନିଆ ପରି କେତେକ ପକ୍ଷୀ ଥଣ୍ଡା ହେବା ପାଇଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷକୁ ସଫା କରିବା ପାଇଁ ଅଗଭୀର ପାଣି ପାତ୍ରରେ ଗାଧୋଇବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ।

ବନ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବାସସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ସେମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଆମ ଦେଶରେ ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଏହି ପ୍ରୟାସଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ଅଭୟାରଣ୍ୟ ଏବଂ ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ଯେପରିକି (୧) ଆସାମର କାଜିରଙ୍ଗା ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ, ଯାହା ଏକ ଶିଙ୍ଗ ଗଣ୍ଡାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ପ୍ରସିଦ୍ଧ, (୨) ରାଜସ୍ଥାନର ଭରତପୁର ପକ୍ଷୀ ଅଭୟାରଣ୍ୟ, ଯାହା ପ୍ରବାସୀ ପକ୍ଷୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ, (୩) କେରଳର ପେରିୟାର ବ୍ୟାଘ୍ର ଅଭୟାରଣ୍ୟ, ଯାହା ବାଘ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ, (୪) ସିକିମର ଫମ୍ପୋଙ୍ଗ ଲୋ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ଅଭୟାରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଜାପତି ଘେର, ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଜାପତି ପ୍ରଜାତି ପାଇଁ ଏକ ନିରାପଦ ବାସସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଏବଂ (୫) ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର କାଙ୍କା ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ, ଯାହା ବାରାସିଂହା (ସତସତ୍ତିଆ ହରିଣ) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ସାରା ଦେଶରେ ଥିବା ଅନେକ ସଂରକ୍ଷିତ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଏଗୁଡ଼ିକ କେବଳ କେତୋଟି ଉଦାହରଣ ।

‘ଅଭୟାରଣ୍ୟ’ ଶବ୍ଦର ଆକ୍ଷରିକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ‘ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠାରେ ଜଣକର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହୁଏ ।’ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ସଂରକ୍ଷଣ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ଅଭୟାରଣ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ବିଶାଳ, ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଭଲ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଞ୍ଚଳ ଯାହା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଜାତିଙ୍କର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ନିଶ୍ଚିତ କରେ । ତଥାପି, ଏକ ଅଭୟାରଣ୍ୟର ଧାରଣା କେବଳ ବୃହତ ଆକାରର ସଂରକ୍ଷଣ ପ୍ରୟାସ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ନୁହେଁ । ଏପରିକି ତୁମ ବଗିଚା କିମ୍ବା ଆଖପାଖରେ ଏକ ଛୋଟ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଭୟାରଣ୍ୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ, ଯାହା ଆଶ୍ରୟ, ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ପକ୍ଷୀ, ପ୍ରଜାପତି, କୀଟପତଙ୍ଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଛୋଟ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଦାନ କରିବ । ଏହିପରି ସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ପୋଷଣ ଦ୍ୱାରା, ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ସଂରକ୍ଷଣରେ ଯୋଗଦାନ କରିପାରିବ ଏବଂ ନିଜ ଆଖପାଖରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରିପାରିବ ।

ମୁଁ କ’ଣ କରିପାରିବି?

ପ୍ରକୃତ ଶେଷରେ, ତୁମେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦିଗରେ ସକ୍ଷମ ହେବ-

1. ବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଏହାର ଆଖପାଖରେ ଥିବା ପଶୁମାନଙ୍କ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା, ଯେଉଁମାନେ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହୋଇପାରିବେ ବା ହୁଅନ୍ତି ।
2. ସ୍ଥାନ, ଆଶ୍ରୟ, ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଜଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପଶୁମାନଙ୍କର ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ।
3. ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକ କିପରି ପୂରଣ କରାଯାଇପାରିବ ତାହାକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ।

4. ଉପରୋକ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଆଧାର କରି ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏକ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ପରିକଳ୍ପନା ଏବଂ ସ୍ଥାପନ କର ।
5. ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହେଉଥିବା ପ୍ରାଣୀ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କର ।

ମୋର କେଉଁ ଜିନିଷ ଆବଶ୍ୟକ?

ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ତୁମକୁ କିଛି ଉପକରଣ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ, ଯାହା ଅଣ-ଉଦ୍ଭିଦ ଉପାଦାନ ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା ଯାହା ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବ ।

1. ବଗିଚା ଉପକରଣ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ

- (a) ତୁମକୁ ବେଲତା, କୋଦାଳ, କୋଡ଼ି, ପାଣିଦେବା କ୍ୟାନ୍ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଗ୍ଲୋଭ୍ ପରି ଉଦ୍ୟାନ ଉପକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ।
- (b) ତୁମକୁ ଉଦ୍ଭିଦ ମଞ୍ଜି କିମ୍ବା ଚାରା, ଫୁଲ ଗଛ ସହିତ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ପରି ସାମଗ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ସୁସ୍ଥ ଉଦ୍ଭିଦରେ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

2. ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଅଣ-ଉଦ୍ଭିଦ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକୁ ସାମିଲ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀ

- (a) ବଗିଚା ପଥ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ବାଲି, କାଠ ଟିପ୍ କିମ୍ବା ଲଟା ।
- (b) ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ, ଖାଦ୍ୟପାତ୍ର ଏବଂ ପକ୍ଷୀ ସ୍ନାନ କୁଣ୍ଡ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ପୁରୁଣା କଣ୍ଟେନର, ପରିତ୍ୟକ୍ତ କାଠ ବା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍, କାର୍ଡବୋର୍ଡ ଏବଂ ପୁରୁଣା ଦଉଡ଼ି ପରି ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସାମଗ୍ରୀ ।
- (c) କୀଟପତଙ୍ଗଙ୍କ ପାଇଁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ପଥର, ଗୋଡ଼ି, କାଠ, ବର୍ଜ୍ୟ କାର୍ଡବୋର୍ଡ ଏବଂ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ।
- (d) ହାତୁଡ଼ି ଓ ଏକ ଛୋଟ କରତ ପରି ଉପକରଣ ।
- (e) କଣ୍ଟା ଓ ବନ୍ଧନ ରଶି ।

ମୁଁ ନିଜକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ କିପରି ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବି?

ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସମୟରେ ଅନୁସରଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କେତେକ ପ୍ରମୁଖ ସତର୍କତାଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା।

1. ପଶୁମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୁଅ । ସେମାନେ ଯେପରି ହଇରାଣ ନହୁଅନ୍ତି ସେଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଅ ।
2. ପଶୁମାନଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଅ ନାହିଁ ।
3. ଉପକରଣ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ପରିଚାଳନା କରିବା ସମୟରେ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁ ଗ୍ଲୋଭ୍ ପିନ୍ଧ ।

ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ସୁରକ୍ଷା: ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା ସମୟରେ ତୁମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ମାଗ । ଯାଞ୍ଚ ନକରି କିଛି ଅପଲୋଡ୍ କିମ୍ବା ଡାଉନଲୋଡ୍ ନକରିବାକୁ ସାବଧାନ ରୁହ । କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୂଚନା ସେୟାର କର ନାହିଁ ।

ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ କ'ଣ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ?

ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ବିକାଶ ପାଇଁ, ତୁମେ ପ୍ରଥମେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଏହାର ଆଖପାଖରେ ଥିବା ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ପରେ ତୁମେ ସ୍ଥାନ, ଆଶ୍ରୟ, ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଜଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ପଶୁମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସର୍ବୋପରି, ଏହି ପଶୁମାନେ କେବଳ ସେତେବେଳେ ବଂଶୀ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହେବେ ଯେତେବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହେବ ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୧: ବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଏହାର ଆଖପାଖରେ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା

କିଛି ସମୟ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଚାରିପାଖରେ ଦେଖ ଏବଂ ତୁମ ଆଖପାଖରେ ଥିବା ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କର ।

ତା'ପରେ, ନିକଟସ୍ଥ ପାର୍କରେ ଥିବା ମାଳୀମାନଙ୍କୁ କିମ୍ବା ବିଦ୍ୟାଳୟ ନିକଟରେ ରହୁଥିବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେମାନେ ଆଖପାଖରେ ଦେଖୁଥିବା ପଶୁମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ପଚାର ।

ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟ କେଉଁଠି ଅବସ୍ଥିତ ତାହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ସେଠାରେ କପୋତ, କାଉ, ଘରଚିଆ, ଚିଲି, ପାରା, ପେରେଗ୍ରୀନ୍ ବାଜପକ୍ଷୀ, ବୁଲବୁଲ, ମୈନା, ମୁନିଆ, ସୂର୍ଯ୍ୟ ପକ୍ଷୀ, କାଠହଣା, ପେଟା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ ପକ୍ଷୀ ରହିବେ (ଚିତ୍ର ୨.୬) । ତୁମେ ଗୁଣ୍ଡୁଚିମୂଷା, ମୂଷା, ବାଦୁଡ଼ି, ନେଉଳ, ଏବଂ ବୋଧହୁଏ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଛୋଟ ପ୍ରାଣୀ, ଝିଟିପିଟି ଓ ବେଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ପାଇପାରିବ । ପିମ୍ପୁଡ଼ି, ପ୍ରଜାପତି, କଙ୍କି, ବିଚଲ, କ୍ୟାଟପିଲର, ମଶା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ କୀଟପତଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଆଖପାଖରେ ରହିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି (ଚିତ୍ର ୨.୭) ।

ଚିତ୍ର ୨.୬: ସୂର୍ଯ୍ୟ ପକ୍ଷୀ ପୁଲରମଧୁ ଖାଇବା ବ୍ଲୋ ମଧ୍ୟ ପରାଗସଙ୍ଗମ ହୋଇଥାଏ ।

ଚିତ୍ର ୨.୭: ଏକ ସପ୍ତସ୍ଥକ ନାୟୁଟିଉମ୍ ଗଛର ପତ୍ରରେ କ୍ୟାଟପିଲର

ତୁମ ଆଖପାଖରେ ଥିବା ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର, ଯେଉଁମାନେ ବାସସ୍ଥଳୀ ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ଏବଂ ସ୍ଥିର କର ଯେ ତୁମେ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ କେଉଁ ପ୍ରାଣୀ ରଖିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ଏବଂ କେଉଁ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ତୁମେ ଏଡ଼ାଇବାକୁ ଚାହୁଁଛ ।

ତୁମ ଉତ୍ତରଗୁଡ଼ିକୁ ସାରଣୀ ୨.୧ରେ ଲେଖ ।

**ସାରଣୀ ୨.୧: ଯେଉଁ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ତୁମେ ବିଦ୍ୟାଳୟର
ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନରେ ଚାହଁ କିମ୍ବା ଚାହଁ ନାହଁ**

ଆମେ ଏହି ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଆମ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନରେ ଚାହଁ ।		ଆମେ ଆମର ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନରେ ଏହି ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଚାହୁଁ ନାହଁ ।	
୧.	ପ୍ରଜାପତି	୧.	ମଶା
୨.	ସୂର୍ଯ୍ୟ ପକ୍ଷୀ	୨.	ସାପ
୩.		୩.	
୪.		୪.	
୫.		୫.	

ଥରେ ଏହି ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ ହେବ ସେମାନଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନରେ କ'ଣ ଆବଶ୍ୟକ ତାହା ଚିହ୍ନଟ କରିବା ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୨: ଜଣେ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ସହ ଭାବ ବିନିମୟ

ତୁମ ଦ୍ଵାରା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ପଶୁମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ସହ କଥା ହେବା ଉଚିତ୍ ହେବ । ବିଶେଷଜ୍ଞ ଜଣେ କୃଷକ, ମାଳୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସଦସ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି ଯାହାଙ୍କର ବଗିଚା ଅଛି ଏବଂ ପଶୁମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ଅଛି । ଯଦି ସମ୍ଭବ, ତେବେ ତୁମେ ଜଣେ ପ୍ରକୃତିବିତ୍ (ଯିଏ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାକୃତିକ ଜଗତକୁ ବୁଝନ୍ତି), ସଂରକ୍ଷଣବାଦୀ (ଯିଏ ପଶୁମାନଙ୍କ ସ୍ଵରକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରନ୍ତି ଏବଂ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତି), ପ୍ରାଣୀବିଜ୍ଞାନୀ (ଯିଏ ପଶୁ ଆଚରଣ ଅଧ୍ୟୟନ କରନ୍ତି), କୀଟବିଜ୍ଞାନୀ (ଯିଏ କୀଟପତଙ୍ଗ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି), ଲେପିଡୋପ୍ଟେରିଷ୍ଟ (ଯିଏ କୀଟପତଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଜାପତି ଏବଂ ପତଙ୍ଗ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି), ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନୀ (ଯିଏ ଉଦ୍ଭିଦ ଅଧ୍ୟୟନ କରନ୍ତି), ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ଜଗତ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିବା ଯେକୌଣସି ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଭେଟିପାରିବ ।

ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ପଚାରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କର । କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି, ତୁମେ ଆହୁରି ଅନେକ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିପାରିବ ।

1. ବିଦ୍ୟାଳୟର ଆଖପାଖରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା କେଉଁ ପ୍ରାଣୀ ଆମର ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି?

.....

.....

2. ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନରେ ଆମେ ଚାହଁ ନଥିବା ପଶୁମାନଙ୍କ ପ୍ରବେଶକୁ ଆମେ କିପରି ରୋକିପାରିବା?

.....

.....

3. ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ କେଉଁଠି ବିକଶିତ ହେବା ଉଚିତ?

ଏବେ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସାରଣୀ ୨.୨ ଏବଂ ୨.୩ କୁ ପୂରଣ କର। ନିଶ୍ଚିତ କର ଯେ ତୁମ ପାଖରେ ଅତି କମରେ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ପକ୍ଷୀ, କୀଟପତଙ୍ଗ ଏବଂ ଛୋଟ ସ୍ତନ୍ୟପାୟୀ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ପାଇଁ ସୁବିଧା ଅଛି ।

ସାରଣୀ ୨.୨: ଆମ ବାସସ୍ଥଳୀ ଉଦ୍ୟାନରେ ଆମେ ଚାହୁଁଥିବା ପଶୁମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା

ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ନାମ	ଆବଶ୍ୟକତା				
	ସେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଖାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟ	ପାଣି ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ କିପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ	ସେମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ଦରକାର ।	ସେମାନେ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସ୍ଥାନ	ଅନ୍ୟ କୌଣସି (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସେମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗଛ, ଫୁଲ ଇତ୍ୟାଦି)

ସାରଣୀ ୨.୩: ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନରୁ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ରୋକିବା

ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ନାମ	ଆମେ କାହିଁକି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆମ ବଗିଚାରେ ଚାହୁଁନାହୁଁ? (କାରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କର)	ସେମାନଙ୍କୁ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାରୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଆମେ କ'ଣ କରିପାରିବା?

ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କଠାରୁ ତୁମେ କ'ଣ ଶିଖିଲ, ତାହା ନିଜ ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କର । ଏହି ଆଧାରରେ ତୁମେ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ସହ ଜଡ଼ିତ ସମସ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବ ।

ମୋତେ କ'ଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ?

ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମକୁ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାରେ କିଛି ସମୟ ବିତାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ତୁମେ ସେମାନଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନକୁ କିପରି ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ଅନୁକରଣ କରିବ ତାହା ସ୍ଥିର କରିପାରିବ ।

ତୁମେ ଜାଣ କି?

କୁଳୁକୁଳିଆ ପୋକ (ଫାୟାରଫ୍ଲାଇ) ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରଜାତିର କୀଟ ଯାହା ଆଲୋକ ନିର୍ଗତ କରିଥାଏ । କିଛି ଦଶନ୍ଧି ପୂର୍ବରୁ, ଆମ ଦେଶର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ସମଗ୍ର ଗଛ ଛୋଟ ଛୋଟ ଆଲୋକ ଦ୍ୱାରା ଆଲୋକିତ ହେଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା କ୍ୱଚିତ୍ (ଚିତ୍ର ୨.୮) ।

କୁଳୁକୁଳିଆ ପୋକ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବାସ କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟତଃ ଆର୍ଦ୍ର, ଉଷ୍ମ ପରିବେଶରେ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଅନେକ ପ୍ରଜାତି ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ କ୍ଷେତ କିମ୍ବା ଏହିପରି ଅଞ୍ଚଳରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାନ୍ତି । ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ କ୍ଷେତ ଆଦି ଘର ଓ ମାନବ ଜନସଂଖ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ବଦଳିଯାଏ, ତେଣୁ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ କୁଳୁକୁଳିଆ ପୋକ ଆଉ ଦେଖିବାକୁ ମିଳନ୍ତି ନାହିଁ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଆଲୋକ ପ୍ରଦୂଷଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସହିତ, କୁଳୁକୁଳିଆ ପୋକ ପରସ୍ପରକୁ ସଙ୍କେତ ଦେଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହା ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଚକ୍ରରେ ବ୍ୟାଘାତ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ଏବଂ ଏମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଉଛି ।

ତେଣୁ, କୁଳୁକୁଳିଆ ପୋକ ସେମାନଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ବାସସ୍ଥାନ ସହିତ ଖାପ ଖୁଆଇବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିନାହାନ୍ତି । ଏହି ଅଞ୍ଚଳର କୃଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଗୁରୁତର ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । କୃଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କୁଳୁକୁଳିଆ ପୋକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । କାରଣ ସେମାନେ ଫସଲକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଉଥିବା କୀଟପତଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଖାଇଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଜନସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଇବା ସହିତ, କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଫସଲକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପଡୁଛି, ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉଦ୍ଭିଦ ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ଖାଆନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ କ୍ଷତିକାରକ ପ୍ରଭାବ ପଡୁଛି ।

ଚିତ୍ର ୨.୮: କୁଳୁକୁଳିଆ ପୋକ

ଆମ୍ଭ ବ୍ୟବହାର କରି ଚିହ୍ନଟ କରିବା

ପକ୍ଷୀ, ପ୍ରଜାପତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କୀଟପତଙ୍ଗ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ତୁମେ ମୋବାଇଲ୍ ଆପ୍ଲିକେସନ୍ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବ । କେତେକ ଉପଯୋଗୀ ପ୍ରୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

- **ସିକ୍ ବାଇ ଇନେଟୁରାଲିଷ୍ (ଆପ୍):** ପ୍ରତିଛବି ଚିହ୍ନଟ ମାଧ୍ୟମରେ କୀଟପତଙ୍ଗ, ପ୍ରଜାପତି, ପକ୍ଷୀ ଏବଂ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।
- **ପ୍ଲାଣ୍ଟନେଟ (ଆପ୍):** ସ୍ଥାନୀୟ ଉଦ୍ଭିଦ ପ୍ରଜାତି ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣରେ ସେମାନଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।
- **ଇବାର୍ଡ୍: ପକ୍ଷୀ ଦେଖିବା ଏବଂ ଏକ ବିଶ୍ୱ ନାଗରିକ ବିଜ୍ଞାନ ତାଟାବେସରେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ।**
- **ମର୍ଲିନ ବାର୍ଡ ଆଇଡି (ଆପ୍):** ଶବ୍ଦ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଛବି ଦ୍ୱାରା ପକ୍ଷୀ ପ୍ରଜାତିକୁ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ।
- **ପିକ୍ଚର୍ ଇଡେନ୍ଟିଫି (ଆପ୍):** କୀଟ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୩: ପ୍ରାକୃତିକ ଆବାସସ୍ଥଳୀ ଚିହ୍ନଟ କରିବା

ତୁମେ ନିଜର ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ପରିକଳ୍ପନା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆଖପାଖର ପ୍ରାକୃତିକ ଆବାସସ୍ଥଳୀକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କର । ତୁମେ ହୁଏତ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକୃତି ପଦଯାତ୍ରା କରିସାରିଥିବ । ଏଥର ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ତୁମସହ କ'ଣ ବିନିମୟ କରିଛନ୍ତି ତାହା ଚିହ୍ନଟ କରି ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିଗ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଅ ।

ପଶୁମାନଙ୍କ ଆଚରଣକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ, ତୁମେ ନିକଟସ୍ଥ ଚାଷଜମି କିମ୍ବା ଖୋଲା ଅଞ୍ଚଳ, ଜଳାଶୟ, ଏକ ଜଙ୍ଗଲ (ସହରରେ ଏକ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ସମେତ), ପାର୍କ, ବଡ଼ ବଗିଚା ଏବଂ ସମାନ ସ୍ଥାନ ପରିଦର୍ଶନ କରିପାରିବ ।

(କ) (ଖ) (ଗ)

ଚିତ୍ର ୨.୯: (କ) ପ୍ରଜାପତିମାନେ ଉତ୍ତମ ରଙ୍ଗର ଫୁଲ ଆଡ଼କୁ ଆକର୍ଷିତ ହୁଅନ୍ତି (ଖ) ଗୁଚ୍ଛବିମୁଖୀମାନେ ଗଛରେ ରୁହନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଘାସ ପଡ଼ିଆକୁ ଆସିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି (ଗ) ଘଷୁରୀମାନେ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ, ଘାସଯୁକ୍ତ, ଆଦ୍ର ବଗିଚାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳନ୍ତି ଏବଂ ବେଳେବେଳେ ମାଟିରେ ଗର୍ଭ କରନ୍ତି ।

ଏହି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ଭାବେ ସକାଳେ କରାଯାଇଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ପଶୁମାନେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ ଥାନ୍ତି । ତୁମ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ସାରଣୀ ୨.୪ ବ୍ୟବହାର କର ।

ସାରଣୀ ୨.୪: ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ଏବଂ ଆଚରଣର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ

ଆବାସସ୍ଥଳୀର ବର୍ଣ୍ଣନା					
ପ୍ରାଣୀମାନେ	ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ				
	ସ୍ଥାନ	ଜଳ	ଖାଦ୍ୟ.	ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ	ଅନ୍ୟ କିଛି

ଏହି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ବୁଝିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ ଯେ ପଶୁମାନେ କିପରି ନିଜକୁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଛୁଆମାନଙ୍କୁ ଶିକାରୀଙ୍କଠାରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖନ୍ତି, ସେମାନେ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଆନ୍ତି ଓ ନିଜକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର କ'ଣ ଆବଶ୍ୟକ ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୪: ପଶୁମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ଚିହ୍ନଟ କରିବା

ଏବେ ତୁମେ ପଶୁମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଆଧାରରେ ନିଜର ବିଦ୍ୟାଳୟ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ପରିକଳ୍ପନା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ସହିତ ତୁମର ବାର୍ତ୍ତାଳାପ ଏବଂ ତୁମ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଆଧାର କରି ତୁମ ଶିକ୍ଷାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଭାବରେ ଲେଖିବା ପାଇଁ ସାରଣୀ ୨.୫ ବ୍ୟବହାର କର । ଏହି ସାରଣୀ ତୁମକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯାହା ତୁମେ ତୁମ ବାସସ୍ଥାନ ଉଦ୍ୟାନକୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି । ଯଦି ତୁମର ତଥାପି ପ୍ରଶ୍ନ ଅଛି, ଦୟାକରି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କୁ ପୁନର୍ବାର ପଚାର ।

ତୁମକୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ କିଛି ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ ୨.୫ : ପଶୁମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବୁଝିବା

ସ୍ଥାନ	ଖାଦ୍ୟ	ଜଳ	ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ
ଘର ଚଟିଆ			
ଗଛ, ବୁଦା, ଭୂମି, ଅଜାଳିକାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ; ପଥରରେ ଘୁରିବୁଲୁଥାଏ	କୀଟପତଙ୍ଗ, ଶସ୍ୟ, ମଞ୍ଜି, ଛୋଟ ଛୋଟ ଫଳ; ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗଛର ଭୂମିରୁ କିମ୍ବା ଛାଲରୁ ଛାଣିଥାଏ ।	ଯେକୌଣସି ଜଳ ଉତ୍ସରୁ ପାଣି ପିଏ	ଘନ ବୁଦା, ବାଡ଼ କିମ୍ବା ଗଛରେ ବସା ତିଆରି କରେ; ଘରର ଛାତ ତଳେ ଷ୍ଟ୍ରୁ ଲାଇଟ୍ ଭଳି ମଣିଷ ନିର୍ମିତ ନିର୍ମାଣରେ ମଧ୍ୟ ବସା ତିଆରି କରେ ।
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ: କାଦୁଅରେ ଗାତ ଖୋଳେ, ତା'ର ପରରେ ଥିବା କାଦୁଅକୁ ହଲାଇ କାଦୁଅ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରେ; ଅଗଭୀର ପୁଷ୍କରିଣୀରେ ଗାଧୋଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ପସନ୍ଦ କରେ; ପଥରରେ ଚାଲିଥାଏ ଏବଂ କେତେବେଳେ ବୁଦାରେ ଏକାଠି ଗାତ ଗାଏ ।			
ବୁଡ଼ିଆଣୀ			
ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଅଭାବ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଦେଖାଯାଏ; ପ୍ରାୟତଃ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ମିଳିଥାଏ ଯାହା ଦେଇ ଅନ୍ୟ କୀଟପତଙ୍ଗ ଯାଇଥାନ୍ତି	ପିଞ୍ଜୁଡ଼ି, ମହୁମାଛି, ମାଛି, ମଶା ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କୀଟପତଙ୍ଗ	ଶିଶିରରୁ; ସକାଳେ, ତୁମେ ମାଙ୍କଡ଼ସାର ଜାଲରେ ଶିଶିର ଦେଖିପାରିବ ।	ରେଶମରୁ ଜାଲ ତିଆରି କରେ; ବେଳେବେଳେ ପତ୍ର ଏବଂ ଛୋଟ ଛୋଟ ଆବର୍ଜନା ମଧ୍ୟ ଜାଲରେ ଫସି ଯାଇଥାଏ ।
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ: ମାଙ୍କଡ଼ସା ଘନ ଶାଖା କିମ୍ବା ବୁଦା ତଳେ ଜାଲ ତିଆରି କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଗଛରୁ ପଡୁଥିବା କୌଣସି କୀଟ ଜାଲରେ ଫସି ଯାଇଥାଏ ।			
ପ୍ରଜାପତି			
ଅନେକ ଫୁଲ ଗଛ, ପାଣି ସହିତ ଖୋଲା-ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି; କୋମଳ ଏବଂ ପବନରୁ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ କରେ (ଗଛ ଏବଂ ବୁଦା ପରି 'ଓଷ୍ଟ୍ରେକ୍')	ମଧୁ, ମହୁ, ସଡ଼ି ଯାଇଥିବା ଫଳ, ଛଣା ହୋଇଥିବା ଫଳ	ବହୁତ କମ୍ ପାଣି ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ଆର୍ଦ୍ର ମାଟି କିମ୍ବା ଫଳରୁ ବାହାର କରିପାରିବ; ସକ୍ତରଣ କରିପାରିବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଏକ ଅଗଭୀର ପୁଷ୍କରିଣୀର ଧାରରୁ ପିଇବାକୁ ପସନ୍ଦ କରେ ।	ପ୍ରଜାପତିମାନେ ଗଛରେ ଆଶ୍ରୟ ନିଅନ୍ତି (କେତେକ ଗଛର ଛାଲରେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଫାଟରେ ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି), ଲମ୍ବା ଘାସ, ଏବଂ ପଥର; ସେମାନଙ୍କୁ ପବନରୁ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକ ।
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ: ବେଳେବେଳେ ପ୍ରଜାପତିମାନେ ଆର୍ଦ୍ର ମାଟିରେ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଏକାଠି ହୁଅନ୍ତି ।			

ଗୁରୁତ୍ବମୂଷା			
ଅନେକ ଗଛ ଥିବା ଖୋଲା ସ୍ଥାନରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।	ଫଳ, ବାଦାମ, ମଞ୍ଜି, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଶୁ, ଉଦ୍ଭିଦ	ଅଳ୍ପ ପାଣି ଦରକାର ।	ଗୁରୁତ୍ବମୂଷା ଭୂମିରୁ ଉଚ୍ଚ ବୃକ୍ଷରେ, ଶୁଷ୍କ ନିକଟରେ ଏବଂ ଶାଖାଗୁଡ଼ିକର ଫୋକରେ ଆଧାର ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ବସା ତିଆରି କରନ୍ତି; ଶୁଷ୍କରେ ଥିବା ଖୋଳାକୁ ମଧ୍ୟ ବସା ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ: ସାଧାରଣତଃ ଗୁରୁତ୍ବମୂଷାକୁ ଏକା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ ।			

ତୁମେ ଜାଣ କି?

- କେତେକ ପକ୍ଷୀ, ଯେପରିକି ଘର ଚଟିଆ, ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷକୁ ଶୁଖିଲା ମାଟି କିମ୍ବା ବାଲିରେ ଘଷନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଜୋରରେ ନିଜ ଶରୀରକୁ ଘୁଞ୍ଚାନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ଫିଙ୍ଗନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଧୂଳି ଉଡ଼ିଯାଏ ଏବଂ ତା'ପରେ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଥାଏ । ପକ୍ଷୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିବା ଯେକୌଣସି କ୍ଷୁଦ୍ର କୀଟପତଙ୍ଗକୁ ହଟାଇବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଶରୀରକୁ ସଫା କରିବା ପାଇଁ ଏହା କରନ୍ତି । ଏହାକୁ ଡସ୍କିଂ ବୁହାଯାଏ (ଚିତ୍ର ୨.୧୦ କ) ।
- ପକ୍ଷୀମାନେ ସମାନ ଭାବରେ ଜଳ ସ୍ନାନ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଶରୀରକୁ ଘୁଞ୍ଚାଇ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ତେଣୁ ଫଡ଼ ଫଡ଼ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ବର୍ଷା ଜଳରେ କିମ୍ବା ଏକ ଅଗଭୀର ପୁଷ୍ପରିଣୀରେ ଏପରି କରି ଆନନ୍ଦିତ ହୁଅନ୍ତି । ସେମାନେ ନିଜ ପକ୍ଷକୁ ସଫା କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଉଡ଼ାଣ ପାଇଁ ଭଲ ଭାବେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏପରି କରନ୍ତି (ଚିତ୍ର ୨.୧୦ ଖ) ।
- ପ୍ରଜାପତିମାନେ ମଧ୍ୟ କାଦୁଅ, ଆର୍ଦ୍ର ମାଟି କିମ୍ବା ପଶୁମାନଙ୍କ ବିଷା ଚାରିପାଖରେ ଏକାଠି ହୁଅନ୍ତି । ଏହାକୁ ମଢ଼ ପୁତଲିଂ କୁହାଯାଏ (ଚିତ୍ର ୨.୧୦ ଗ) । ପୋଷକ ତତ୍ତ୍ୱ ଏବଂ ଜଳକୁ ମଧ୍ୟ ଶୋଷଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଏପରି କରିଥାନ୍ତି ।

(କ)

(ଖ)

(ଗ)

ଚିତ୍ର ୨.୧୦: (କ) ଧୂଳି ସ୍ନାନ, (ଖ) ଜଳ ସ୍ନାନ, (ଗ) ମଢ଼ପୁତଲିଙ୍ଗ ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୪ : ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ପରିକଳ୍ପନା କରିବା

ଏକ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସମୟରେ ଏକ ସ୍ୱଳ୍ପ ଯୋଜନା ରହିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । କାରଣ ଏହା ସ୍ଥାନର ଡିଜାଇନକୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରେ, ଯେଉଁଠାରେ ବଗିଚା ବିକଶିତ ହେବା ଉଚିତ୍, ସେଠାରେ କ'ଣ ଯୋଡ଼ାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏହାକୁ କେଉଁଠାରେ ଯୋଡ଼ାଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏହାକୁ କିପରି ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ଡିଜାଇନକୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରୁଥିବା କେତେକ ପ୍ରଶ୍ନ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି । ଦୟାକରି ତୁମେ ତୁମ ଉଦ୍ୟାନର ଡିଜାଇନ କରିବା ସମୟରେ ସାରଣୀ ୨.୨ ରେ ଯାହା ଲେଖିଛ ତାହାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖ ।

1. ତୁମେ କେଉଁଠି ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ତିଆରି କରିବ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ବିଦ୍ୟାଳୟ ପଡ଼ିଆରେ କୌଣସି ଖୋଲା ଅନାବଶ୍ୟକ ସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ଏକ ବାଲକୋନୀ / ଟେରେସ୍)?
.....
.....
2. ଦିନରେ ସ୍ଥାନଟି କେତେ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ପାଇଥାଏ? (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ସମଗ୍ର ଅଞ୍ଚଳ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଗ୍ରହଣ କରେ କିମ୍ବା କିଛି ଅଂଶ ଛାୟାଯୁକ୍ତ । ଏହା କେତେ ଘଣ୍ଟା ସିଧାସଳଖ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଗ୍ରହଣ କରେ?)
.....
.....
3. ତୁମ ବାସସ୍ଥଳୀ ବଗିଚା ପ୍ରତି ପଶୁମାନଙ୍କୁ କେଉଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ? ଫୁଲ ଗଛ, ଉଚ୍ଚଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ପଥର, ପ୍ରଜାପତି ପାଇଁ ପବନକୁ 'ଭାଙ୍ଗି' ଦେଇପାରୁଥିବା ଗଛ, ବଗିଚା ଟ୍ୟାପ୍ ତଳେ ପାଣି ସଂଗ୍ରହ ଇତ୍ୟାଦି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଉପରେ ବିଚାର କର ।
.....
.....

ସ୍ଥାନର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ଗଛ କିମ୍ବା ଉଦ୍ଭିଦଗୁଡ଼ିକ ପସନ୍ଦଯୋଗ୍ୟ କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାକୃତିକ ଔଷଧିତ୍ରେକ୍ (ଗଛର ଧାଡ଼ି, ଏକ ବାଡ଼, କାଙ୍କୁ, କିମ୍ବା ପରଦା, ଯାହା ପବନରୁ ଆଶ୍ରୟ କିମ୍ବା ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ) ଏବଂ ପଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।

ବଗିଚାକୁ ସୀମା ପ୍ରାଚୀର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଛାତ ଉପରେ ଥିବା ପାତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ବିକଶିତ କରାଯାଇପାରିବ, ଯାହା ଏକ ଔଷଧିତ୍ରେକ୍ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ।

ବଗିଚା ଏକ ଶାନ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ଆରାମ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ମାନବ ଗତିବିଧି ଠାରୁ ଦୂରରେ ।

4. ଉପରୋକ୍ତ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପୂର୍ବରୁ ଅଛି କି? ଯଦି ହଁ, ତେବେ ସେଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?

.....

.....

.....

5. ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦିଗ ରହିଛି କି, ଯାହା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ?

.....

.....

.....

6. ତୁମ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନକୁ ପଶୁ, ପକ୍ଷୀ ଏବଂ କୀଟପତଙ୍ଗଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଋତୁକାଳୀନ ଫୁଲ ଗଛ)?

.....

.....

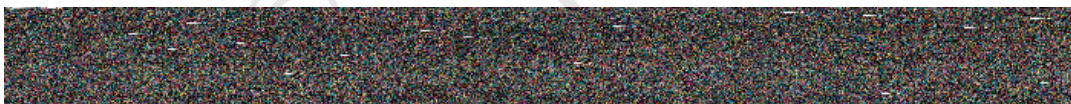
.....

7. ତୁମେ କିପରି ନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ତୁମ ବଗିଚାକୁ ପାଣି ଦେବା ଏବଂ ଘାସ କାଟିବା ସମୟରେ ତୁମେ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିବ ନାହିଁ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ବାଲିର କିମ୍ବା ଇଟାର ଏକ ପାଦଚଲା ରାସ୍ତା, ଉଦ୍ୟାନର ଏକ କୋଣରେ କାଦୁଅ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ)?

.....

.....

.....

ଚିତ୍ର ୨.୧୧: ନିର୍ମାଣଧୀନ ଏକ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ

ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ବିନ୍ୟାସର ଏକ ରେଖାଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କର, ନିଶ୍ଚିତ କର ଯେ ଏଥିରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରମୁଖ ଉପାଦାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । କାଦୁଅ, ବାସ୍ତିକ୍, ଧୂଳି ସ୍ନାନ, ଜଳ ସ୍ନାନ, ଫିଡର, ଏବଂ ତୁମ ଉଦ୍ୟାନର ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଭିଦ ଏବଂ ଅଣ-ଉଦ୍ଭିଦ ଉପାଦାନ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଯୋଗ କର । ଏହି ଦୃଶ୍ୟମାନ ଯୋଜନା ତୁମକୁ ପ୍ରକୃତରେ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଏକ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ (ଚିତ୍ର ୨.୧୧) ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୧କୁ ଦେଖ, ଯେଉଁଠାରେ ତୁମେ କିଛି ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲ ଯାହା ତୁମେ ନିଜ ବାସସ୍ଥାନ ଉଦ୍ୟାନରେ ପସନ୍ଦ କରିବ ନାହିଁ । ସେମାନେ ତୁମ ବଗିଚା ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ନହୁଅନ୍ତୁ ବୋଲି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ତୁମେ କ'ଣ କରିପାରିବ (ଉଦାହରଣ ସ୍ବରୂପ, ମଶାଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବାସସ୍ଥାନ ଖୋଜିବାରୁ ରୋକିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ଥିର ଜଳ ନାହିଁ ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ କର । କାଠ ଷ୍ଟ୍ୟାକ୍ ଏବଂ ଅବ୍ୟବହୃତ ବାକ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ବାହାର କରି ଅଞ୍ଚଳକୁ ସଫା ରଖ, ଯାହା ସାପ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଲୁଚାଇବା ସ୍ଥାନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବ୍ୟବହାର କର) ।

ବାସସ୍ଥଳୀକୁ ଅନୁକରଣ କରିବା

୧. ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନେଷ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ବକ୍ସ: ତୁମେ ହୁଏତ ‘ନେଷ୍ଟିଙ୍ଗ୍ ବକ୍ସ’ ଦେଖୁଥିବ, ଏଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ଆକୃତିର ବାକ୍ସ ଯେଉଁଥିରେ ପକ୍ଷୀମାନେ ବସା ତିଆରି କରିପାରିବ । ତୁମେ ତୁମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ କିଛି ସହାୟତାରେ ବର୍ଜ୍ୟ ପ୍ଲାଇଉଡ୍ କିମ୍ବା ବାଉଁଶ ବ୍ୟବହାର କରି ଏଗୁଡ଼ିକୁ ତିଆରି କରିପାରିବ । ପ୍ରବେଶ ଦ୍ଵାରର ଆକାର ତୁମେ ଆଶା କରୁଥିବା ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ସହିତ ମେଳ ଖାଇବା ଉଚିତ (ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ, ଘର ଚଟିଆ ପାଇଁ ଛୋଟ, ପେଟା ପାଇଁ ବଡ଼) ।

ସେହିଭଳି, ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖୁଥିବ ଯେ ପକ୍ଷୀମାନେ ମଣିଷ ଦ୍ଵାରା ରଖାଯାଇଥିବା ପାଣିରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ଅଗଭୀର ପାତ୍ରରେ ପାଣି ପିଉଛନ୍ତି ଏବଂ ଗାଧୋଉଛନ୍ତି । ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ପାଣି ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ତୁମେ ଯେକୌଣସି ପରିତ୍ୟକ୍ତ କଣ୍ଢେନର ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବ । କେବଳ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚତାରେ ରଖିବାକୁ ମନେ ରଖ ଯାହା ଦ୍ଵାରା ସେମାନେ ବିଲେଇ କିମ୍ବା କୁକୁରଙ୍କଠାରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବେ ।

୨. ପ୍ରଜାପତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୋଡ଼ଲ୍ ଏବଂ ଫିଡ଼ର୍ ନଷ୍ଟ କର: ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ପ୍ରଜାପତିମାନେ ଅଧିକ ଗଭୀର ପାଣି ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ତୁମେ ପଥର କିମ୍ବା ପଥର ଏବଂ ବାଲିରେ ପାଣି ପାତ୍ର ପୂରଣ କରିପାରିବ । ପୁଷ୍ଟିକର ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଟିମଟି ଲୁଣ ଏବଂ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ମଧ୍ୟ ମିଶାଆ ନିଶ୍ଚିତ କର ଯେ ଏହି କାଦୁଅ ଥିବା ସ୍ଥାନ ସର୍ବଦା ଆର୍ଦ୍ର ରହିବ ।

ଏକ ପ୍ରଜାପତି ଖାଦ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇପାରେ ଯେପରି ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଏ; ଉଭୟ ଉଚ୍ଚତାରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ କିନ୍ତୁ ପ୍ରଜାପତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଛୋଟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ, ତୁମେ ଶସ୍ୟ ଏବଂ ମଞ୍ଜି ବାହାର କରିପାରିବ, ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଜାପତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ତୁମେ ପତା ଫଳ କିମ୍ବା ମହୁରେ ଭିଜାଇଥିବା ସ୍ଵାଦୀୟ ବାହାର କରିପାରିବ ।

ପ୍ରଜାପତି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ପାଇଁ ତୁମେ ଛିଦ୍ର ପରିବର୍ତ୍ତେ ସ୍ଲିଟ୍ ସହିତ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଲମ୍ବା କାଠ ବାକ୍ସ ତିଆରି କରିପାରିବ ଯାହା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଜାପତି ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବ କିନ୍ତୁ ପକ୍ଷୀମାନେ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ବାକ୍ସଗୁଡ଼ିକ ମାଟି ଉପରେ ପବନ ଠାରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନରେ ରଖିବା ଉଚିତ ।

୩. ଉପକାରୀ କୀଟପତଙ୍ଗ ପାଇଁ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ: ଲେଡିବର୍ଗ୍ ଏବଂ ବିଟଲ ପରି କୀଟପତଙ୍ଗ ପାଇଁ, ତୁମେ ଲଗ, ଷ୍ଟ୍ରା, ପାଇନକୋର୍ଡ୍ ଏବଂ ଇଟା ପରି ପ୍ରାକୃତିକ ସାମଗ୍ରୀ ସହିତ ଏକ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବ । କେବଳ ଏହି ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ କାଠ ଫ୍ରେମ୍ କିମ୍ବା କ୍ରେଟ୍ ଧରେ ସ୍ତରଗୁଡ଼ିକରେ ଷ୍ଟ୍ୟାକ୍ କର । ନିଶ୍ଚିତ କର ଯେ କୀଟପତଙ୍ଗମାନେ ବସା ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଏଥିରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ବ୍ୟବଧାନ ଏବଂ ଫାଟ ଅଛି । ଯଦି ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଫୁଲ ଗଛ-କିମ୍ବା କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଗର୍ଭ ଅଛି, ତେବେ ଏହି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳଗୁଡ଼ିକ ରଖ । ଏହି ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳଟି ଭୂମିରୁ ୧.୩ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚରେ ରହିବା ଉଚିତ ।

କାଠ ଲଗ, ମୃତ ଗଛ ଶାଖା, ଏବଂ ଶୁଖିଲା ପତ୍ର ସହିତ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଗହ୍ଵର ଭୂମି, ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଏବଂ ସମାନ କୀଟପତଙ୍ଗଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରେ । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର କୋଣରେ ରଖାଯାଇପାରିବ ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୬: ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା

ବର୍ତ୍ତମାନ ଡିଜାଇନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ପରେ, ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ରୋପଣ ଆରମ୍ଭ କର!

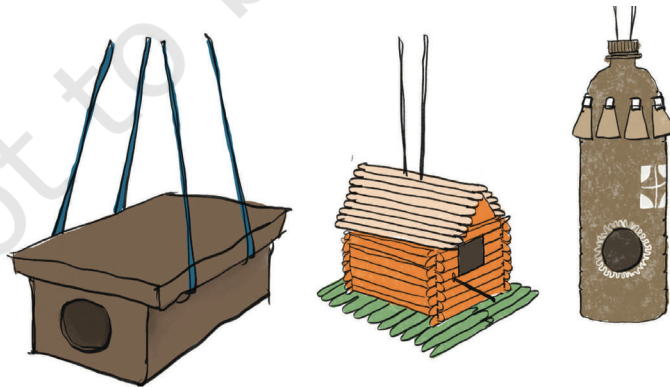
ଅନୁସରଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ:

1. ତୁମେ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଚିହ୍ନିତ କର । ଯଦି ଜମି ଉପଲବ୍ଧ ନଥାଏ, ତେବେ ପାତ୍ର କିମ୍ବା ରୋପଣ ବାକ୍ସ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ ।

2. ମନୋନୀତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସଫା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଅନାବଶ୍ୟକ ଗଛ, ଭସ୍ମାବଶେଷ, ପଥର ଇତ୍ୟାଦି ବାହାର କର ।
3. ଉଦ୍ୟାନର ସୀମାକୁ ଚୁନ ପାଉଁଶରେ ଚିହ୍ନିତ କର । ଯଥାସମ୍ଭବ ଅନେକ ବିଦ୍ୟମାନ ଗଛ କିମ୍ବା ବୁଦା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କର ।
4. ବିନ୍ୟାସ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନିତ କର ।
5. ମାଟି ଖୋଳିବା ଏବଂ ହାଲୁକା କରି ମାଟି ପ୍ରସ୍ତୁତ କର, ଗାତ ଖୋଳ ଏବଂ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଯୋଗ କର (ପ୍ରତି ୧୦୦ ବର୍ଗ ମିଟର ରୋପଣ ଶଯ୍ୟା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ୨୦ ରୁ ୩୦ କିଲୋଗ୍ରାମ କମ୍ପୋଷ୍ଟ) । ଯଦି ତୁମେ ପାତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରୁଛ, ତେବେ ୨ ଭାଗ ମାଟି, ୧ ଭାଗ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଏବଂ ୧ ଭାଗ ଶୁଖିଲା ପତ୍ର କିମ୍ବା କୋକୋପିର୍ ସହିତ ଏକ ପାତ୍ର ମିଶ୍ରଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।
6. ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ଚାରିପାଖରେ ଏକ ବାଡ଼ ତିଆରି କର ।

ତୁମ ବଗିଚା ବଢ଼ିବା ସହିତ, ତୁମେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଣ-ଉଦ୍ଭିଦ ଉପାଦାନ ଯୋଗ କରିପାରିବ । ଚିତ୍ର ୨.୧୩ ରୁ ୨.୧୬ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଚିତ୍ର ୨.୧୨: ଏକ ଉତ୍କଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ସମତଳ ପଥର ଉପରେ ଝୁଲିଥିବା ପ୍ରକାପତି

ଚିତ୍ର ୨.୧୩: ବାଉଁଶ କାଠି, କାଠ, ବ୍ୟବହୃତ ବୋତଲ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସାମଗ୍ରୀରେ ନିର୍ମିତ ପକ୍ଷୀ ଗୃହ ।

ଚିତ୍ର ୨.୧୪: ବ୍ୟବହୃତ ବୋତଲ ଏବଂ ପୁରୁଣା ଖାଦ୍ୟ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରୀରୁ ତିଆରି ପକ୍ଷୀ ଫିଡର୍ । ବୋତଲରେ ପକ୍ଷୀ ଖାଦ୍ୟ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ଧୀରେ ଧୀରେ ଗ୍ରେ ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ ଯେତେବେଳେ ପକ୍ଷୀମାନେ ଖାଆନ୍ତି ।

ଚିତ୍ର ୨.୧୫ : ଲମ୍ବା କାଠି ଏବଂ ମୋଟା ସୂତା ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମିତ ପ୍ରଜାପତି ଘର

ଚିତ୍ର ୨.୧୬: ଲମ୍ବା କାଠି ଏବଂ ମୋଟା ସୂତା ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମିତ ପ୍ରଜାପତି ଘର

ତୁମର ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜୀବନ ସହିତ ସମୃଦ୍ଧ ହେଉଛି । ଏହାକୁ ଯଦୁ ସହକାରେ ଡିଜାଇନ୍ ଏବଂ ଲାଲନପାଲନ କରି, “ତୁମେ ଏକ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିଛ”, ଯାହା ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ବାସସ୍ଥାନକୁ ଅନୁକରଣ କର । ଗଛ ବଢ଼ିବା ଓ ଫୁଲ ଫୁଟିବା ସହିତ, ସେମାନେ ପ୍ରାକୃତିକ ଭାବରେ ବିଭିନ୍ନ କୀଟପତଙ୍ଗ ଏବଂ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରନ୍ତି, ଏକ ସଜ୍ଜିତ ଇକୋସିଷ୍ଟମ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ।

ଫୁଲ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଜାପତି ଏବଂ ଛୋଟ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରୁଥିବାବେଳେ ପକ୍ଷୀମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ “ଖାଇ କୀଟ ସଂଖ୍ୟାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । କୀଟପତଙ୍ଗ ଉପସ୍ଥିତି” ମାଙ୍କଡ଼ସା, ବାବୁଡ଼ି, ଝିଟିପିଟି ଏବଂ କୀଟପତଙ୍ଗକୁ ମଧ୍ୟ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରେ, ଯାହା ଖାଦ୍ୟ “ଶୃଙ୍ଖଳରେ ସେମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । ସମୟ ସହିତ, ଏହି ଛୋଟ” ପ୍ରାଣୀମାନେ ବଡ଼ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରନ୍ତି, ଯାହା ତୁମ ଉଦ୍ୟାନର ଜୈବ ବିବିଧତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବ ।

ତୁମର ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ, ଏକ ସୁନ୍ଦର ସବୁଜ ସ୍ଥାନ ଓ ପରିବେଶ ସଂରକ୍ଷଣ ଦିଗରେ ଏକ ପଦକ୍ଷେପ ହୋଇପାରିବ ।

ଚିତ୍ର ୨.୧୭: ଗୋଟିଏ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ, ଯେଉଁଥିରେ ଗୋଟିଏ ବସା ଓ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷୀ ଗୃହ ରହିଛି ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୭: ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା

ତୁମ ବାସସ୍ଥଳୀ ଉଦ୍ୟାନକୁ ବଢ଼ିବା ଏବଂ ସମୃଦ୍ଧ ହେବା ପାଇଁ ସମୟ ଦିଅ । ଥରେ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଶିତ ହୋଇଗଲେ, ବିଦ୍ୟାଳୟର ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନରେ ରହୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣୀ, ଯେପରିକି ପ୍ରଜାପତି, ପିଙ୍ଗୁଡ଼ି, ଛୋଟ ପକ୍ଷୀ, ଝିଟିପିଟି ଏବଂ ଗୁଣ୍ଡୁଚିମୂଷାକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କର । ତୁମ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକୁ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀରେ କାର୍ଯ୍ୟ କର ।

1. ଜଳ ଉତ୍ସ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ଚାରିପାଖରେ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ଆଚରଣକୁ ଯତ୍ନ ସହିତ ନିରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ ରେକର୍ଡ଼ କର ।
2. ମନେ ରଖ ଯେ ପ୍ରଜାପତି ଏବଂ ପକ୍ଷୀମାନେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ସମୟରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ, ତେଣୁ ଉନ୍ନତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଶୀଘ୍ର ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ।

3. ଯଦି ସମ୍ଭବ, ଫଟୋ ଉଠାଅ କିମ୍ବା ସାଉଣ୍ଡ ରେକର୍ଡ଼ କର । ତୁମେ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଷ୍ଟେର୍ ମଧ୍ୟ କରିପାରିବ କିମ୍ବା ତୁମ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ରେକର୍ଡ଼ରେ ଫଟୋ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରିବ ।

ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାରଣୀ ୨.୬ରେ ତୁମେ ନିଜର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିପାରିବ ।

ସାରଣୀ ୨.୬: ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନକୁ ଆସୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କ ନିରୀକ୍ଷଣ ରେକର୍ଡ଼

ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ	ତାରିଖ	ମନ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ
କୀଟପତଙ୍ଗ ୧. ୨. ୩. ୪. ୫. ୬.	୧. ୨. ୩. ୪. ୫. ୬.	ସଂଖ୍ୟାରେ ପତଙ୍ଗର ପର୍ଯ୍ୟାୟ (ଯେପରିକି ଅଣ୍ଡା, ଲାର୍ଭା, ବୟସ୍କ ଇତ୍ୟାଦି) ତୁମେ ଏହାକୁ କେଉଁଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲ? କୀଟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ (ଯେପରିକି ଖାଦ୍ୟ ଖୁଆଇବା, ଆଶ୍ରୟ ଖୋଜିବା, ଗାଧୋଇବା, କାଦୁଅ ଖୋଳାଇବା).....
ପକ୍ଷୀମାନେ ୧. ୨. ୩.	୧. ୨. ୩.	ସଂଖ୍ୟାରେ ତୁମେ ଏହାକୁ କେଉଁଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲ? ପକ୍ଷୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ (ଯେପରିକି ଖାଦ୍ୟ, ଶିକାର, ଆଶ୍ରୟ ଖୋଜିବା, ଗାଧୋଇବା, ପୋଖରୀ).....
ଛୋଟ ସ୍ତନ୍ୟପାୟୀପ୍ରାଣୀ ୧. ୨. ୩.	୧. ୨. ୩.	ସଂଖ୍ୟାରେ ତୁମେ ଏହାକୁ କେଉଁଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲ? ପ୍ରାଣୀର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ (ଯେପରିକି ଖାଦ୍ୟ, ଶିକାର, ଆଶ୍ରୟ ଖୋଜିବା, ଗାଧୋଇବା, ପୋଖରୀ).....

ଯଦି ତୁମେ ନିଜ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନକୁ ଅନେକ ପର୍ଯ୍ୟଟକଙ୍କୁ ଆଣୁଛ, ତେବେ ଏହା ଚମତ୍କାର! ଯଦି ନୁହେଁ, ତେବେ ନିରାଶ ହୁଅ ନାହିଁ । ତୁମକୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରିବାକୁ ହେବ, ପଶୁମାନଙ୍କର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ହେବ । କିଛି ପଶୁ ହୁଏତ ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ରହୁଛ ଏବଂ ସେମାନେ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାର । କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କର, ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କର ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତନ କର ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୮: ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନରେ ଜୀବନ୍ତ ଜିନିଷ ରହିବ । ଏଥିରେ ଉଦ୍ଭିଦ, ପିମ୍ପୁଡ଼ି, କୀଟପତଙ୍ଗ, ପକ୍ଷୀ, ଝିଟିପିଟି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ତୁମ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନକୁ ଏକ ଚଳଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନରେ ରଖିବା ପାଇଁ, ତୁମକୁ ଏହାକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ତୁମେ ଚାହୁଁଥିବା ପଶୁମାନଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ଯତ୍ନ ନେବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ତୁମକୁ ଗଛଗୁଡ଼ିକର ଯତ୍ନ ମଧ୍ୟ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ସେଠାରେ କୌଣସି ଅବାଞ୍ଚିତ ବାସିନ୍ଦା ନାହାଁନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ତୁମକୁ ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ପାଣି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ, ମଶାଙ୍କୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ପାଣି ଯେପରି ଅଟକି ନ ରହେ, ପଥରୁ ଝଡ଼ି ପଡ଼ିଥିବା ପତ୍ର ଏବଂ କାଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକୁ ସଫା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ (ତୁମେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଏକ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଶଯ୍ୟାରେ ରଖିପାରିବେ) । ତେଣୁ, ତୁମେ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ପାଇଁ ଏକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତୁମେ ନିଜକୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ଦଳରେ ବିଭକ୍ତ କରିପାରିବ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବଣ୍ଟନ କରିପାରିବ । ତୁମକୁ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତେ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବ । ତୁମେ ଏକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଚାର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସମ୍ପନ୍ନ ହେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଯାଞ୍ଚ ତାଲିକା ରଖିପାରିବ । କେତେକ ଉଦାହରଣ ଟେବୁଲ୍ ୨.୭ରେ ଦିଆଯାଇଛି; ତୁମେ ନିଜ ବାସସ୍ଥାନ ବଗିଚା ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକ ଯୋଗ କରିପାରିବ ।

ସାରଣୀ ୨.୭: ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ

କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପାଇଁ ମାସର ସପ୍ତାହ				
କାର୍ଯ୍ୟ	ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ	କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ତାରିଖ	କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ	ମନ୍ତବ୍ୟ
ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ଜଳଦେବା		ପ୍ରତିଦିନ		
ପାଣି ଦେବା ଏବଂ ଗାଧୋଇବା ପାତ୍ର ପୂରଣ କରିବା		ପ୍ରତିଦିନ		
ପକ୍ଷୀ ଖାଦ୍ୟପାତ୍ରରେ ଖାଦ୍ୟ ଦେବା		ସପ୍ତାହରେ ଥରେ		
ଘାସ କାଟିବା		ମାସରେ ଥରେ		
ବଗିଚାର ସଫେଇ କରିବା		ପ୍ରତିଦିନ		
କୃଷି ବର୍ଜ୍ୟର କମ୍ପୋଷ୍ଟ		ପ୍ରତିଦିନ		

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ଏକ ଆରାମଦାୟକ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ବାସସ୍ଥାନ ଖୋଜୁଛନ୍ତି । ତୁମ ବଗିଚାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣରେ ତୁମର ନିରନ୍ତର ପ୍ରୟାସ ତୁମ ବଗିଚାକୁ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଜୀବନ୍ତ ଜିନିଷ ଆକର୍ଷିତ କରିବ ।

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ୯: ତୁମ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରଦର୍ଶନ

ତୁମେ ନିଜ ବାସସ୍ଥଳୀ ଉଦ୍ୟାନକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ କିପରି ବାଣ୍ଟିବ ତାହା ଯୋଜନା କର । ପରିଦର୍ଶକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାକୁ ସୁଚନାମୂଳକ କରିବା ପାଇଁ, ନାମକରଣର ପ୍ରମୁଖ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବିଚାର କର । ଯେପରିକି:

1. ଫୁଲ ଗଛର ନାମ
2. ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳ, ଜଳ ପାତ୍ର ଏବଂ ଖାଦ୍ୟପାତ୍ରରୁ ଉପକୃତ ହେଉଥିବା ପ୍ରାଣୀ
3. କାଦୁଅ-କାଦୁଅ ଏବଂ ଧୂଳି-ସ୍ନାନ ପାଇଁ ଚିହ୍ନିତ ଅଞ୍ଚଳ

ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ତୁମେ ଏକ ଉପସ୍ଥାପନା ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବ । ଏହା ଏକ ଚାର୍ଟ କିମ୍ବା ଡିଜିଟାଲ୍ ସ୍କାଇଡ୍ ଉପସ୍ଥାପନା ଆକାରରେ ହୋଇପାରେ । ଏଠାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ କିଛି ପ୍ରମୁଖ ପଏଣ୍ଟ ଅଛି:

1. **ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ:** ତୁମେ କାହିଁକି ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ସୃଷ୍ଟି କଲ?
2. **ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ରୂପରେଖ:** ପଶୁମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଆଧାର କରି ତୁମେ କିପରି ରୂପରେଖ ଯୋଜନା କରିଥିଲ?
3. **ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରଜାତି:** ତୁମେ କେଉଁ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖୁଥିଲ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ?
4. **ଲକ୍ଷ୍ୟକଲ:** ବଗିଚା ସ୍ଥାପନ କରିବା ପରଠାରୁ ତୁମେ କ'ଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛ?

ଏହି ଉପସ୍ଥାପନା କୌଣସି ମେଜା ସମୟରେ ମୂଲ୍ୟବାନ ହେବ, ଯେଉଁଠାରେ ତୁମେ ଏହାକୁ ପରିଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ତୁମ ପ୍ରକଳ୍ପ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବ ।

ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ କ'ଣ ଶିଖିଛି?

1. ତୁମେ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିବା ତିନୋଟି ଆକର୍ଷଣୀୟ ଜିନିଷ କ'ଣ?
.....
.....
.....
2. ଜୀବଜନ୍ତୁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଆଲୋଚନା କରିବା ଦ୍ଵାରା ତୁମେ କେଉଁ ପ୍ରମୁଖ ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ଲାଭ କଲ?
.....
.....
.....

ମୁଁ କ'ଣ କଲି ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ କେତେ ସମୟ ଲାଗିଲା?

କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ କେତେ ସମୟ ଆବଶ୍ୟକ ତାହା ବୁଝିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ତୁମେ କେତେ ଘଣ୍ଟା ବିତାଇଛ ତାହାର ଆନୁମାନିକ ପରିମାଣ ଗଣନା କର । ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମୟସୀମାରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନିତ କର । ଯଦି ତୁମେ ପୁସ୍ତକରେ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଠାରୁ ଅଧିକ କରିଛ, ତେବେ ଦୟାକରି ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ସମୟ ଯୋଗ କର ।

ମୁଁ ଆଉ କ'ଣ କରିପାରିବି?

- ଘରେ ଏକ ଛୋଟ ପ୍ରଜାପତି ବଗିଚା ତିଆରି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ଏଥିପାଇଁ ତୁମକୁ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ହେବ ଯେ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ଭୂମି ଏବଂ ଅଣ-ଭୂମି ଉପାଦାନ ଏହି କୀଟପତଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବ । ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଜାପତି, ପକ୍ଷୀ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଠାରୁ (ଯେଉଁମାନେ ଏକ ଅଭ୍ୟାସ ଭାବରେ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି) ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ କର । ତୁମେ ସ୍ଥାନୀୟ ଖବରକାଗଜ, ପତ୍ରିକା, ଇଣ୍ଟରନେଟ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ବାସସ୍ଥାନ ସଂରକ୍ଷଣ ଅଭ୍ୟାସ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରିପାରିବ ।
- ତୁମର ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ବିଷୟରେ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧ କିମ୍ବା କାହାଣୀ ଲେଖ ଏବଂ ଏହାକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଖବରକାଗଜରେ ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ପଠାଅ ।
- ତୁମ ବାସସ୍ଥାନ ଉଦ୍ୟାନର ଏକ ଭିଡ଼ିଓ ତିଆରି କର ।

ଟାଇମ୍ ଲାସ୍ ଭିଡ଼ିଓ

ତୁମେ ଏକ ଟାଇମ୍ ଲାସ୍ ଭିଡ଼ିଓ ତିଆରି କରିପାରିବ ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ କିଛି ଜିନିଷ କିପରି ବଦଳୁଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ଅନୁଭବ କର ଯେ ତୁମେ କିଛି ଉପାଦାନ ଯୋଡ଼ିସାରିଛ କିନ୍ତୁ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ବୃଦ୍ଧିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିନ୍ଦୁରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି । (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଅଙ୍କୁରୋଦଗମ, କାଣ୍ଡ ଏବଂ ପତ୍ରର ଉପସ୍ଥିତି ଏବଂ ପରେ ଫୁଲର) ତୁମେ ତୁମ ଉଦ୍ୟାନର ଫଟୋ ନେଇପାରିବ । ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ରେ କୀର୍ତ୍ତୀ – ଆପ୍+ଟାଇମ୍ ଲାସ୍+ଭିଡ଼ିଓ ସହିତ ସର୍ଚ୍ଚ କର । ଏମିତି ଏକ ଆପ୍ ଚୟନ କର ଯାହା ତୁମକୁ ଫଟୋଗ୍ରାଫିଗୁଡ଼ିକୁ ଅପଲୋଡ୍ କରି ଭିଡ଼ିଓ ବନାଇବାକୁ ଦିଏ ।

ଚିନ୍ତା କର ଏବଂ ଉତ୍ତର ଦିଅ

1. ତୁମେ କ'ଣ କରିବାକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲ?
2. ତୁମେ କେଉଁ ସବୁ ଆହ୍ୱାନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲ?
3. ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତୁମେ ଭିନ୍ନ ଭାବେ କ'ଣ କରିବ?
4. ତୁମ ମତରେ, ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ଗୁରୁତ୍ୱ କ'ଣ?
5. ପ୍ରକୃତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଆବାସ ଉଦ୍ୟାନର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ତୁମେ କିପରି ଯୋଜନା କରୁଛ?
6. ତୁମେ ବର୍ତ୍ତମାନ କରିଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ କାର୍ଯ୍ୟର କିଛି ଉଦାହରଣ ଚିହ୍ନଟ କର। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ପ୍ରକୃତିବାଦୀ, ସଂରକ୍ଷଣବାଦୀ, କୀଟ ବିଜ୍ଞାନୀ, ପ୍ରାଣୀ ବିଜ୍ଞାନୀ, ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନୀ, ବନ ଅଧିକାରୀ, ପରିବେଶବିତ୍ । ଚାରିଆଡ଼କୁ ଦେଖ, ଲୋକଙ୍କ ସହ କଥା ହୁଅ ଏବଂ ନିଜର ଉତ୍ତର ଲେଖ ।